

TORUL'A AİT İKİ FOTOĞRAF VE İKİ GRAVÜR

Araştırmacı – Eğitimci Yazar – Niyazi Karabulut yazdı.

Orta Çağda Hindistan ve Uzak Doğuda üretilen baharat, ipekli dokuma ve kıymetli madenlerin Avrupa'ya ulaştırılması için kullanılan ve Anadolu'dan geçen kervan ticaret yolunu ipek yolu olarak isimlendiriyoruz.

Ticaret yolu olarak kullanılan ve Çin'den alınan ipek ve baharatı batıdaki ülkelere, Avrupa'ya ulaştıran İpek yolu bu amaçtan başka amaçlara da hizmet etmiştir. Ticaret yolu olarak kullanılmaya devam eden bu yolun, daha sonra başka önemi ve faydaları da ortaya çıkmaya başlamıştır. Bir ticaret yolu olarak kullanılmasına rağmen bu yol üzerinde bulunan toplumların kültürlerinin kayda geçirilmesi, ayrıca Doğu kültürünün Batı ülkelerinde tanınmasını sağlamış ve yol güzergâhındaki ülkelerin şehirlerin tarihine ışık tutan önemli belgelerin günümüze aktarılmasına da öncülük etmiştir. Güzergâh üzerinde bulunan ülkelerin kültürlerinin, ekonomilerinin ve siyasi benliklerinin gelişmesinde, şekillenmesinde de çok önemli vazifeler üstlenmiştir. İpek Yolu üzerinde bulunan ülkeler tarihsel gelişimlerinin önemli bir bölümünü bu yoldan geçen seyyahlara borçludur.

Anadolu, İpek Yolunun en önemli buluşma ve kavşak noktalarından biriydi. İran üzerinden gelen yolun Anadolu'da ki güzergâhlarından biri şöyle idi: Tebriz-Erzurum-Bayburt-Gümüşhane-Trabzon. Bu güzergâhı kullanan birçok seyyah, keşiş ve ilim adamı gördüklerini kayda geçirmişler. Marco Polo, İbn-i Batuta, Deyrolle, Cilavijo gibi ünlü gezginlerde bu yol hakkında çok önemli bilgiler sunmuşlardır. Doğu ve batıdaki ve ikisi arasındaki devletlerin arasındaki ilişkilerin düzelmesinde, kültür alış verilerinde imkân sağlamış olan bu yolun bir bölümünün Gümüşhane'den geçmiş olması şehir kültürü ve tarihi açısından da önemli veriler oluşturmuştur. Yol ile güzergâh üzerindeki şehir ve kasabaların tanınması, bilinmesi sağlanmış, kültür ve medeniyetlerinin, ekonomilerinin ve siyasi, askeri, dini ve ilmi yapı ve anlayışlarının kayda geçirilmesine de önemli büyük katkı sağlamıştır.

Bu gün Gümüşhane coğrafyasına ait birçok çizim resim ve bilgiyi bu güzergâhı kullanan seyyahlardan elde ediyoruz.

Son olarak ulaştığım iki çizim ve iki fotoğrafı paylaşmak istiyorum. Asya savaşında Zigana geçidinde askerler ismiyle verilse de Zigana geçidine benzemeyen bu çizimin Torul'a ait olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca çizimin benzerinden kopyalandığı ihtimali yüksek. İki çizimi yan yana vererek benzerliğe dikkat çekmek istiyorum. Birisinin alt kısmında Fransızca şunlar yazıyor: "TÜRK KAMPI- Çok yüksek dağların kıvrımlarında ve tuhaf zirvelerinin arkasında savaşçı karavanlar, geçenlerin gözlerinden bile kolayca saklanır. Öndeki bu kısımdaki savaş en zor olanıdır." Diğerine ise İngilizce olarak: "Asya savaşı, Erzurum yakınlarında Zigana" yazıyor.

Fotoğraflara gelinde; birinci fotoğrafın Cumhuriyetten önceki yıllarda çekilmiş olması gerekir. Çünkü bu günkü Torul köprüsünün yapım tarihi 1890'dır. Fotoğraf çok net olmamakla beraber köprünün tahrip olduğu görülmektedir. Muhtemelen köprü daha sonra tamir edilmiştir.

Fotoğraf (2) ise 1930'lu yıllara tarihlenebilecek şekilde ve farklı bir açıdan çekilmiş. Hükümet binasının yapılması devam ediyor. Bodrum katı henüz yapılmış. Torul hükümet binasının cumhuriyetin ilk yıllarında yapıldığını biliyoruz.

